

Yabancılara Türkçe Öğretimi İçin Sait Faik Abasıyanık'ın “Birtakım İnsanlar” Adlı Hikâyesinin B1 Seviyesine Sadeleştirilmesi*

Sevgi AY^{1*} & Mevlüt GÜLMEZ²

Gönderilme Tarihi: 22 Nisan 2021 Kabul Tarihi: 16 Haziran 2021
DOI: 10.52974/jena.925819

Öz:

Özgün metinlerin yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılması için öğrencinin dil seviyesine göre sadeleştirilmesi gerekmektedir ancak sadeleştirme sürecinde yapılan her değişiklik metne büyük zarar verebilir bu nedenle metin sadeleştirme işleminin belirli ölçütlere göre yapılması önem arz etmektedir. Yabancılara Türkçe öğretimi alanında materyal sorununa katkı sağlayabileceği düşünülen bu araştırmanın amacı; Siddharthan'ın (2002) “An Architecture for a Text Simplification System” adlı çalışmasında vermiş olduğu ölçütlere uygun olarak Sait Faik Abasıyanık'ın “Birtakım İnsanlar” adlı hikâyesini Avrupa Dil Gelişim Dosyası ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders kitabında belirlenen B1 seviyesine uygun dil yapılarına göre sadeleştirmektir. Bu çalışma, betimsel bir alan araştırmasıdır. Bu kapsamda ilk olarak Türk edebiyatındaki hikâyeler incelenmiş ve B1 seviyesinde yapılacak olan sadeleştirme işlemi için bir hikâye seçilmiştir. Bu hikâye belirli ölçütlere göre sadeleştirildikten sonra uzman görüşü alınıp sadeleştirilmiş hikâye ile orijinal hikâyenin anlamsal olarak örtüşüp örtüşmediği belirlenmeye çalışılmış ayrıca hangi sadeleştirme işlemlerinin kullanıldığı ve bunların kullanım- dağılım durumuna bakılmıştır. Çalışmanın sonunda yapılan işlemlerin frekans ve yüzde değerleri hesaplanmış ve yorumlanmıştır. Sayısal olmayan veriler yazılı bir şekilde rapor edilmiştir. Araştırma sonucunda toplam 168 sadeleştirme işlemi yapıldığı ve bu işlemlerin büyük oranda yerinde ve uygun olarak kullanıldığı görülmüştür. Ayrıca en çok uygulanan işlemin %23,2 oranında uygulanan sözcüksel değiştirme işlemi olduğu ortaya konmuştur. Yine uzman görüşleri çerçevesinde sadeleştirme sürecinde özgün metnin anlamsal yapısının büyük oranda korunduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, okuma becerisi, sadeleştirme, sadeleştirilmiş metin.

Abstract:

In order to use the original texts in teaching Turkish to foreigners, it is necessary to simplify them according to the language level of the student but any change made in the simplification process can cause great damage to the text, so it is important that the text simplification process is performed according to certain criteria. The material issue in

¹Akdeniz Üniversitesi, Türkiye, Orcid ID: 0000-0002-5477-826X

²Akdeniz Üniversitesi, Türkiye, Orcid ID: 0000-0002-4082-0164

*Bu çalışma Doç. Dr. Mevlüt Gülmez danışmanlığında Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Sevgi Ay tarafından hazırlanan “Yabancılara Türkçe Öğretimi İçin Sait Faik Abasıyanık'ın ‘Birtakım İnsanlar’ Adlı Hikâyesinin B1 Seviyesine Sadeleştirilmesi” adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

**Sorumlu Yazar (Corresponding Author): sevgi.ay@hotmail.com

the field of teaching Turkish to foreigners could contribute to that thought, the aim of this research Siddharthan (2002), "An Architecture for a Text Simplification System" in accordance with the criteria given in the study of Sait Faik abasıyanık called "Birtakım İnsanlar" called the Istanbul Turkish for foreigners set in the story of European language file and language structures appropriate to the level B1 of the textbook is to simplify. This work is a descriptive field research. In this context, the stories in Turkish literature were first examined and a story was selected for the simplification process to be performed at B1 level. After this story has been simplified according to certain criteria, expert opinion has been taken to determine whether the simplified story and the original story overlap semantically and what simplification operations are used and their usage - distribution status has been looked at. The frequency and percentage values of the operations performed at the end of the study were calculated and interpreted. Non-numerical data is reported in writing. The results of the research show that a total of 168 simplification processes have been carried out and that these processes are largely in place and used appropriately. It was also revealed that the most commonly applied process was the lexical replacement process, which was implemented at 23.2%. It was also observed that the semantic structure of the original text was largely preserved in the process of simplification within the framework of expert opinions.

Keywords: Teaching Turkish as a foreign language, reading ability, simplification, simplified text.

GİRİŞ

İnsanların ana dillerinden başka bir dil öğrenmelerinin pek çok sebebi vardır. Günümüzde hayatın her alanında ve tabii ki eğitimde de görülen değişimler insanların uluslararası bir etkileşime girmelerine sebep olmuştur. Bu durum bireylerin ana dillerinden farklı diller öğrenmelerini gerekli kılmıştır. Bunun sonucu olarak da bilim, teknoloji gibi alanlarda etkin olan ulusların dilleri önemli hâle gelmiştir. Türkiye, dünyada geniş bir coğrafyada konuşulan Türkçenin, ana dil olarak kullanıldığı ülkeler sıralamasında başı çekmektedir. Doğal olarak da Türkçe öğretimi önemsenmesi gereken bir konu ve aynı zamanda bir ihtiyaçtır (Göçer ve Moğul, 2011). Dolayısıyla bu ihtiyaç doğrultusunda üniversitelerde Türkçe öğretim merkezleri açılmaktadır. Her geçen gün açılan bu öğretim merkezlerine dünyanın farklı ülkelerinden öğrenciler gelmektedir. Bu öğrencilere Türkçe öğreten öğretmenler zaman zaman birtakım sorunlar yaşamaktadır. Yöntem ve teknik bakımından yaşanan sıkıntılar bunlara örnek olarak verilebilir (Memiş & Erdem, 2013). Ayrıca Er ve diğ. (2012) "Yabancılara Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların İlgili Alanyazını Işığında Değerlendirilmesi" adlı makalelerinde bu alanın bir ana bilim dalına ayrılmamış olmasına, öğretim elemanlarından doğan sorunlara, teknolojik bakımdan yaşanan yetersizliklere dikkat çekmişlerdir. Yine Aytan vd. (2018) Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde materyal eksikliğinin daha çok hissedildiğini, Türkçe öğretim setlerinin yanında farklı kaynaklara ihtiyaç duyulduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca tam anlamıyla yabancı dil öğrenmek için okuma becerisinin geliştirilmesi gerektiğine de vurgu yapmışlar bununla birlikte bu alanda hazırlanan kaynakların, seviyelere göre hazırlanmış okuma kitaplarının sınırlı sayıda olduğunu ve seviyelere göre sadeleştirilmiş metinlerin sayısının da kısıtlı olduğunu ifade etmişlerdir.

Bu çalışmanın da konusu olan sadeleştirme, yabancı dil öğreniminde önemi defalarca vurgulanan okuma becerisinin geliştirilmesi için gereklidir ve yabancı dil öğretiminde özgün metin kullanılmasını mümkün kılar. Sadeleştirilmiş metinler kurma metinlerden daha faydalı ve işlevseldir çünkü kurma metinler belirli dil bilgisi yapılarını içerirler ve yapaydırlar (Bölükbaş, 2015). Nitekim "Hedef dilde sözlü ve yazılı iletişim becerilerini ön plana çıkaran iletişimsel yaklaşımın önemle üzerinde durduğu konulardan biri, dil öğretim sürecinde özgün malzeme kullanımınıdır" (Durmuş, 2013a, s.1295) ifadesiyle de özgün metnin önemi vurgulanmaktadır. Özgün metinler öğrencinin seviyesine uygun olmalıdır aksi takdirde anlama sorunları ortaya çıkar. Bu da öğrencide isteksizliğe ve güven kaybına neden olabilir ve öğrenmede motivasyona, öğrenmeye karşı tutuma zarar verebilir. Kaya ve Nurlu (2017) da

makalelerinde öğrencilerin seviyeye uygun olmayan, sadeleştirilmemiş özgün metin okuduklarında onların hedef dilden uzaklaşabileceklerine ve başarısızlık korkusu duyabileceklerine değinmişlerdir.

Sadeleştirme ile yabancı dil öğrencisine verilmeye çalışılırken özgün ve sadeleştirilmiş metin arasında anlamsal örtüşme de çok önemlidir. Buradan yola çıkarak metinde yapılacak değişikliklerin yani sadeleştirme sürecinin planlı, yöntemli ve nitelikli hâle getirilmeye çalışılması gerektiği söylenebilir. Ancak özgün metin okuyucunun seviyesine indirgenmediğinde okuma, anlama amacına ulaşamayabilir. Bunun da okuyucu üzerinde olumsuz etkiler bırakabilir. Ancak tesadüfen ya da gelişigüzel yapılan metin değişiklikleri orijinal metne zarar verebileceği gibi okumanın amacı olan anlama düzeyini de olumsuz yönde etkileyebilir. Kaya ve Nurlu (2017) da sadeleştirilmiş metinlerin birçok okur grubu için kaynak oluşturması açısından gerekli olduğuna ama bu kaynakların uygun bir biçimde hazırlanmış olmaları gerektiğine dikkat çekmektedirler. Siddharthan (2002) sadeleştirmede amacın metni hedef gruplara göre basitleştirmek olduğunu belirtmiş ancak bunu yaparken metnin bağlamının bozulmamasına dikkat edilmesi gerektiğini çünkü bunun kavramayı zorlaştırdığını ve metnin anlamını değiştirebileceğini vurgulamıştır. Ayrıca sadeleştirmeyi anlamın korunurken metnin değiştirilmesi olarak tanımlamıştır.

Bu çalışmada Türk edebiyatındaki hikâyelerin Siddharthan'ın (2002) "An Architecture for a Text Simplification System" adlı çalışmasında vermiş olduğu ölçütlere göre sadeleştirme probleminin çözümü üzerine çalışılmış ve özgün metni değiştirme sürecinde belirli ölçütlere dayalı, kontrollü ve sistemli bir uygulama denenmiştir.

Bu tür çalışmaların artması, metin değiştirme işlemlerinde Türkçe için kullanılabilir yöntemlerin veya dilimize özel ölçütlerin ortaya çıkmasına imkân sağlayacaktır.

Metin Değiştirim ve Sadeleştirme

Metin değiştirim ya da metin uyarlama bir metnin üzerinde yapılan dil bilimsel değişiklikleri kapsar. Metin değiştirim işleminde okuyucunun kaynak metni anlamasını zorlaştıracak düşünülen sözdizimsel ya da sözcüksel öğeler çeşitli işlemlerle kolay, anlaşılabilir hâle getirilmeye çalışılır. Metin değiştirimin sebeplerinden biri de yabancı dil öğrenenlerin metinleri okurken anlamamaları durumunda yaşayabilecekleri kaygılar olabilir. Bu durumda öğrencilere değiştirilmiş metinler sunmak bu kaygıyı azaltabilir.

Metin değiştirim ya da uyarlama yabancı dil öğrencilerine uygun dilsel girdiyi sağlamak için yapılmasının yanında aynı dile ait iki lehçenin dilsel farklılıklarının belirlenen düzeylere uygun olarak değiştirilmesi amacıyla da yapılabilmektedir. Ayrıca metin değiştirim / uyarlama işlemleri aynı dile ait tarihsel bir metnin, onu okumakta zorluk çeken modern okurları için ve yetişkinler için oluşturulmuş metinlerin ana dil konuşucusu çocukları için de uygulanabilmektedir (Durmuş, 2013c). Genelde bu amaçlarla yapılan metin değiştirim birçok dil bilimsel işlem içerir. Durmuş (2013b) bu işlemleri şu şekilde sıralamıştır: "özetleme (summarization), sadeleştirme (simplification), kısaltma (shortening, abridgement), bölme (splitting), açıklama (paraphrasing), genişletim (elaboration), birleştirme (merge), yerine koyma (substitution), düzenleme (edition), düşürme (dropping), eksiltme (ellipsis) vb." (Durmuş, 2013b, s. 252).

Makale ve tezler incelendiğinde metin değiştirimin / uyarlamanın genel olarak iki türü karşımıza çıkar. Bunlar genişletme ve sadeleştirme işlemleridir (Kıray, 2016). Genişletme

işlemi metinde öğrenci tarafından bilinmeyen veya anlaşılamayan unsurların metinden çıkarılması değildir aksine bu unsurları açıklamak için metne açıklayıcı parçalar eklemektir. Başka bir deyişle genişletme, özgün metni korumanın yanında onu açıklayıcı bir özelliğe de sahiptir (Durmuş, 2013a). Rahimi ve Rezaei (2011) makalelerinde genişletilmiş metinlerin özgün metindeki bilgileri tekrar etme durumları olduğundan öğrencinin anlama becerisini güçlendirdiğini, genişletilmiş metinlerin özgün metinlerin anlaşılabilirliğini artırdığını ve aynı zamanda öğrenme için gerekli olan yeni bilgilerin ve yapıların genişletilmiş metinlerde bozulmadan korunduğunu belirtmişler bununla beraber örnekleme, tekrarlama, eş anlamlısına göre genişletme işlemlerinin öğrencinin okuduğunu anlama becerisine katkı sağladığını eklemişlerdir.

Sadeleştirme sürecinde ise söz varlığı ve sözdizimsel düzeyde değişiklikler yapılmaktadır. Sözcüksel düzeyde yapılan değişikliklerde metinde yer alan terim, düzeyi aşan deyimsel ifadeler gibi öğrencinin anlayamayacağı düşünülen sözcüklerin yerine basit, düzeye uygun ya da kullanım sıklığı daha fazla olan sözcükler ya da sözcük grupları getirilebilir. Sözdizimsel değiştirim daha çok dil bilimsel yapılar üzerinde yapılan uyarlamalardır (Kınay, 2016).

Öğrencinin düzeyine uygun metinlerle çalışmak karşımıza anlaşılabilir dilsel girdi kuramını çıkarmaktadır. The Nature Approach: Language Acquisition In The Classroom adlı kitapta dilsel girdi kuramından önce öğrenme ile edinme arasındaki farklara dikkat çekilmiş ve daha sonra "...dil öğretiminin edinim değil, bir öğrenme olduğunu ama bunun sınıflarda çok etkili bir şekilde edinime dönüştürülebileceği" (Krashen ve Terrell, 1983 s. 27) belirtilmiştir. Ayrıca doğal düzen veya sıra (naturel order) varsayımıyla dilin edinilebileceği ve dili edinmek için öğrencinin hedef dilde sahip olduğu seviyeden bir ileri seviyeye ait yapıları içeren dilsel girdiyi anlaması gerektiği ifade edilmiştir. Dilsel girdi kuramında; edincinin hedef dilde yetkinlik seviyesi 'i' harfiyle, edincinin seviyesinden (i) bir sonra gelen doğal aşama 'i+1' olarak gösterilmiştir. Krashen ve Terrell' e göre dilsel girdi kuramı, dil ediniminde öğrenciye yardımcı olan unsurun 'anlama' olduğunu savunmaktadır çünkü daha edinilmeyen (bilinmeyen) yapıları içeren dil, bağlam ve biraz dilbilimsel bilgi vasıtasıyla anlaşılabilir (Krashen ve Terrell, 1983).

Buna göre öğrenciye sunulacak dilsel girdi zaten sahip olduğu dil becerilerinin biraz üzerinde olmalı ve öğrenci buna bolca maruz kalmalıdır. Yabancı dil derslerinde kullanılacak sözlü ya da yazılı metinlere bu bakımdan dikkat etmekte fayda vardır. Bu doğrultuda bu araştırmanın problem durumu Sait Faik Abasıyanık'ın "Birtakım İnsanlar" adlı hikâyesinin B1 seviyesine göre uyarlanması ve metin uyarlama ölçütlerine göre değerlendirilmesi olarak belirlenmiştir.

Alt problemler ise şu şekilde sıralanabilir:

1. Yapılan sadeleştirme çalışmasında uygulanan işlemlerinin uzman görüşleri açısından uygunluğu nasıldır?
2. Yapılan sadeleştirme işlemlerinin dağılımı nasıldır?
 - a. Sözdizimsel sadeleştirme işlemlerinin dağılımı nasıldır?
 - b. Sözcüksel sadeleştirme işlemlerinin durumu nasıldır?
3. Uzman görüşleri çerçevesinde yapılan sadeleştirme işlemleri ile ortaya çıkan cümlelerin orijinal cümleyle uygunluğu nasıldır?

YÖNTEM

Yabancılara Türkçe öğretimi alanında materyal sorununa katkı sağlayabileceği düşünülen bu araştırmanın amacı; Siddharthan'ın (2002) "An Architecture for a Text Simplification System" adlı çalışmasında vermiş olduğu ölçütlere uygun olarak Sait Faik Abasıyanık'ın "Birtakım İnsanlar" adlı hikâyesini Avrupa Dil Gelişim Dosyası ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders kitabında belirlenen B1 seviyesine uygun dil yapılarına göre sadeleştirmektir. Bu amaç doğrultusunda bu çalışmada betimsel bir alan araştırması yapılmıştır. Araştırma nesnesi olarak Sait Faik Abasıyanık'ın "Birtakım İnsanlar" adlı eseri kullanılmıştır.

Verilerin Toplanması

Çalışmanın ilk aşamasında Türk edebiyatındaki yazarların hikâyeleri, dil ve üslupları incelenmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde B1 seviyesinde sadeleştirme yapabilmek için metin seçimine özen gösterilmiş bu bağlamda aranan metnin ağır ve ağıdalı bir dile sahip olmaması gerektiği düşünülmüştür. Ayrıca metinlerin kültürel aktarım özellikleri üzerinde de durulmuştur. Kendine has bir anlatımı olan, eserlerinde arı, yalın ve açık bir dil kullanan, eserlerinin konularını hayatın içinde alan bir yazar olan Sait Faik Abasıyanık'ın "Birtakım İnsanlar" adlı hikâyesi -metnin uzunluğu da göz önünde bulundurularak- seçilmiştir. Metinde değiştirim yaparken kullanılacak ölçütler Siddharthan'ın (2002) "An Architecture for a Text Simplification System" adlı çalışmasından alınıp bu çalışmaya göre uyarlanmış ve bu konuda uzman görüşü alınmıştır. Daha sonra çalışmanın konusuna uygun olarak literatür taraması yapılmış ve konuyla ilgili olan makale ve kitaplar temin edilmiştir.

Veri Analizi

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında sadeleştirmek yapmak amacıyla ilk olarak bir metin belirlenmiş ve Siddharthan'ın (2002) çalışmasındaki ölçütler temel alınarak yeni bir ölçme aracı oluşturulmuştur. Ölçme aracı oluşturulurken bir İngilizce eğitimi alanı uzmanı ve iki Türkçe eğitimi alanı uzmanından görüş alınmıştır. Ölçek maddeleri İngilizceden Türkçeye çevrilmiş ve bu çevirinin uygun olup olmadığı İngilizce eğitimi alanı uzmanına sorulmuştur. Bu ölçeğin seçilme nedeni, ölçeğin özgün cümlelerin ve sadeleştirilen cümlelerin her basamakta detaylı olarak incelenme zorunluluğunu ön plana çıkardığı ve bununla daha kontrollü bir sadeleştirme ortaya konulabileceği düşüncesidir. Alınan dönütler doğrultusunda iki Türkçe eğitimi alanı uzmanının görüşleriyle de ölçeğe son şekli verilmiştir. Metnin sadeleştirilmesinden sonra değişime uğrayan cümlelerin orijinal anlamını koruyup korumadığı ve uygulanan sadeleştirme işlemlerinin uygunluğu hususunda; metindilbilim alanında çalışmaları olan bir akademisyene, yabancılara Türkçe öğretimi alanında çalışmaları olan iki akademisyene ve yabancılara Türkçe öğreten iki öğretim görevlisine yapılan değişiklikler gösterilmiş ve görüşleri alınmıştır. Onlardan alınan dönütler çerçevesinde cümlelere son şekli verilmiştir. Sözcük seçimi konusunda Aydın'ın (2015) kelime sıklığı ve seviyelere göre söz varlığı üzerine yaptığı çalışmasından yararlanılmıştır. Veri analizi için sadeleştirme işlemleri sayılmış, sözcüksel ve sözdizimsel işlemlerin sayıları ortaya konmuştur. Daha sonra bu işlemlerin dağılımı Microsoft Excel programında işlenmiştir.

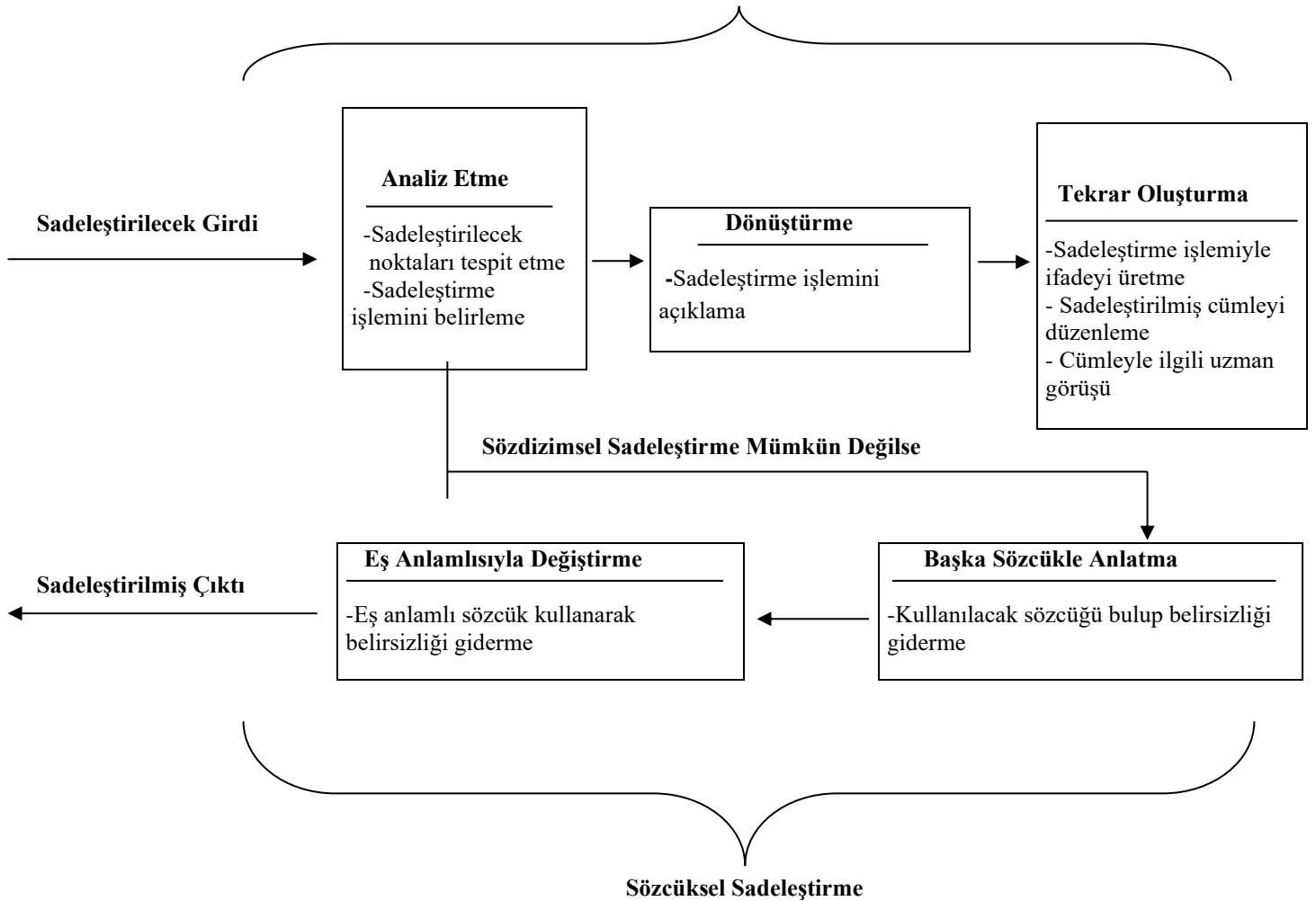
Veri Toplama Aracı ve Uygulanması

Bu çalışma kullanılan sadeleştirme ölçeği Siddharthan'ın (2002) "An Architecture for a Text Simplification System" adlı çalışmasından uyarlanmıştır. Siddharthan sadeleştirme ölçeğini bir tablo şeklinde göstererek sadeleştirme sürecini sözdizimsel ve sözcüksel olmak üzere iki ana bölüme ayırmıştır. Sözdizimsel sadeleştirme bölümünde analiz, dönüştürme ve tekrar

oluşturma aşamaları; sözcüksel sadeleştirme bölümünde ise eş anlamlısıyla anlatma ve başka kelimelerle açıklama aşamaları bulunmaktadır.

Analiz aşaması genel olarak kelime veya kelime gruplarının çözümlenmesi, ayıklanacak kelime veya kelime gruplarının sınırlarının belirlenmesi gibi işlemlerden oluşur, basitleştirilebilen sözdizimsel yapıların tanımlandığı aşamadır. Dönüştürme aşamasında sözdizimsel kurallar sırasıyla uygulanır. Tekrar oluşturma aşamasında ise dönüştürmede yapılan işlemlerden sonra ortaya çıkan sorunlar giderilmeye çalışılır ve sadeleştirilmiş cümle tam olarak ortaya çıkarılmaya çalışılır. Bu aşamada kontrol edilen, anlamı ve tutarlılığı koruma kriterleri büyük öneme sahiptir. Sözcüksel düzeyde sadeleştirmeler sözdizimsel sadeleştirmenin söz konusu olmadığı durumlarda analiz bölümünden sonra direkt olarak yapılır (Siddharthan, 2002). Çalışmamızda kullanılan Siddharthan'ın (2002) çalışmasından uyarlanan sadeleştirme ölçeği Şekil 1.'de gösterilmiştir.

Şekil 1. Çalışmada Kullanılacak Sadeleştirme Ölçeği
Sözdizimsel Sadeleştirme

Bu çalışmada kullanılan ölçeğe göre sadeleştirme önce iki ana bölüme ayrılmıştır, bu ana bölümler sözdizimsel ve sözcüksel sadeleştirme bölümleridir. Sözdizimsel sadeleştirme

bölümlerinin (analiz, dönüştürme ve tekrar oluşturma) aşamaları orijinal tablonunla aynı olup içerik olarak değişikliğe uğramışlardır.

Analiz bölümünde cümledeki sadeleştirilecek sözdizimsel ve sözcüksel noktalar tespit edilmiş ve dönüştürme bölümünde açıklanacak olan sadeleştirme işlemleri belirlenmiştir. Sözcüksel sadeleştirme bölümü bir nevi dönüştürme bölümü gibi düşünülmüştür. Sözcüksel olarak yapılması gereken değişikliklerin tekrar oluşturma bölümünde nasıl yapılması gerektiğinin açıklandığı bölümdür. Dönüştürmede analiz aşamasında belirlenen işlemlerin (sözcüksel düzeyde hariç) nasıl uygulanması gerektiği teker teker açıklanmıştır. Tekrar oluşturma bölümünde dönüştürme ve sözcüksel sadeleştirme bölümlerinde yapılan açıklamalara göre işlemler teker teker uygulanmıştır. Ayrıca yine bu bölümde "sadeleştirilmiş cümleyi düzenleme" ölçütünde işlemlerden geçen cümlelerin son hâli verilmiştir. Yapılan işlemler koyu renkle işaretlenmiş ve cümle, bir sonraki işleme yeni hâliyle girmiştir.

Bu çalışmada kullanılan sadeleştirme işlemleri ise şunlardır: değiştirme (dil bilgisel değiştirme ve sözcüksel değiştirme), silme, ekleme, ayırma-bölme, yeniden sıralama, birleştirme-bağlama. Bu işlemler (sc. değiştirme yani sözcüksel değiştirme hariç) sözdizimsel sadeleştirme ana bölümüne dâhildir.

BULGULAR

Hikâyenin Sadeleştirilmesi

(1) Ö.C.: Gece. Saat on ikiyi geçiyor.

Analiz

a) *Sadeleştirilecek noktaları belirleme:*

Arada nokta olmasına rağmen iki yargı içermemektedir.

b) *Sadeleştirme işlemini belirleme:* birleştirme-bağlama

Sözcüksel Sadeleştirme

a) *Eş Anlamlısıyla Değiştirme:* Uygulanmayacaktır.

b) *Başka Sözcükle Anlatarak Değiştirme:* Uygulanmayacaktır.

Sözdizimsel Sadeleştirme

Dönüştürme

Birleştirme-Bağlama: Nokta ile ayrılan ilk cümleyle ikinci cümle birleştirilecektir.

Tekrar Oluşturma

a) *Sadeleştirme işlemiyle ifadeyi üretme:*

Birleştirme-Bağlama:

gece (.) saat on ikiyi geçiyor

b) *Sadeleştirilmiş cümleyi düzenleme:* gece saat on ikiyi geçiyor

c) *Cümleyle ilgili uzman görüşü:* Uzmanlar tarafından uygun bulunmuştur.

S. C.: Gece saat on ikiyi geçiyor.

(2) Ö.C.: Öyle olmasa bu kadar ince eleyip sık dokumaya lüzum görmez, vakit gece yarısını geçmişti, derdim.

Analiz

a) *Sadeleştirilecek noktaları belirleme:*

öyle olmasa: Bir önceki cümleyle bağlantıyı kurmaktadır ama açıklık yoktur.

(lüzum) görmez: Geniş zaman gibi görünmektedir aslında geniş zamanın hikâyesinin eksiltili kullanımınıdır. Okuyucu tarafından anlaşılabilir.

lüzum: Bu kelime sık kullanılmamaktadır.

geçmişti: Öğrenilen geçmiş zamanın hikâyesi B1 seviyesine uygun değildir.

b) *Sadeleştirme işlemi belirleme*: ekleme / db.değiştirme / sc. Değiştirme

Sözcüksel Sadeleştirme

a) *Eş Anlamlısıyla Değiştirme*: "lüzum görmez" ifadesindeki "lüzum" kelimesi daha sık kullanılan "gerek" kelimesi ile değiştirilecektir.

b) *Başka Sözcükle Anlatarak Değiştirme*: "öyle olmasa" ifadesi "saatin altında beklemesem" ile değiştirilerek cümleye açıklık getirilecektir.

Sözdizimsel Sadeleştirme

Dönüştürme

Db. Değiştirme: "geçmişti" yerine B1 seviyesine uygun olan "geçiyordu" kullanılacaktır.

Ekleme: "lüzum görmez" ifadesi "lüzum görmezdim" şeklinde kullanılacaktır.

Tekrar Oluşturma

a) *Sadeleştirme İşlemiyle İfadeyi Üretme*:

Sc.Değiştirme:

(öyle olmasa) saatin altında beklemesem bu kadar ince eleyip sık dokumaya (lüzum) gerek görmez, vakit gece yarısını geçmişti, derdim

Db.Değiştirme:

saatin altında beklemesem bu kadar ince eleyip sık dokumaya gerek görmez, vakit gece yarısını (geçmişti) geçiyordu, derdim

Ekleme:

saatin altında beklemesem bu kadar ince eleyip sık dokumaya gerek görmezdim, vakit gece yarısını geçiyordu, derdim

b) *Sadeleştirme işlemiyle cümleyi düzenle*: öyle olmasa bu kadar ince eleyip sık dokumaya gerek görmezdim, vakit gece yarısını geçiyordu, derdim

c) *Cümleyle ilgili uzman görüşü*: Uzmanlar tarafından uygun bulunmuştur.

S. C.: Saatin altında beklemesem bu kadar ince eleyip sık dokumaya gerek görmezdim, vakit gece yarısını geçiyordu, derdim.

(3) Ö.C.: Epey oluyor. Baharın bu soğuk günlerinde, şu devam eden kıştan bir buz gibi gece hatırıma geliyor.

Analiz

a) *Sadeleştirilecek noktaları belirleme*:

devam eden: Sıfat-fiil yapısı B1 seviyesine uygun değildir.

hatırına (gelmek): Bu kelime kullanım sıklığı bakımından B1 seviyesine uygun değildir.

epey oluyor: Ana cümlede yapılacak olan değişiklikler nedeniyle bu cümle asıl olayın başlama cümlesi olduğundan yeri değiştirilmelidir.

b) *Sadeleştirme işlemi belirleme*: silme / ekleme / sc. değiştirme /db. değiştirme/ yeniden sıralama

Sözcüksel Sadeleştirme

a) *Eş Anlamlısıyla Değiştirme*: Uygulanmayacaktır.

b) *Başka Sözcükle Anlatarak Değiştirme*: "hatırına gel-" ifadesi "aklıma gel-" ifadesiyle değiştirilecektir.

Sözdizimsel Sadeleştirme

Dönüştürme

Db. Değiştirme: "hatırıma geliyor" şimdiki zamanlı yüklem geçmiş zamanla kullanılacaktır.

"gece" kelimesi yeni tamlama nedeniyle "gecesi" şeklinde kullanılacaktır.

Silme: "şu devam eden kıştan bir" ifadesi çıkarılacaktır.

Ekleme: "kış" ve "bir" kelimesi eklenecektir.

Yeniden Sıralama: "Epey oluyor" cümlesi sona alınacaktır.

Tekrar Oluşturma

a) *Sadelerştirme işlemiyle ifadeyi üretme:*

Silme: Epey oluyor. Baharın bu soğuk günlerinde, **şu devam eden kıştan bir** buz gibi gece hatırıma geliyor.

Ekleme: Epey oluyor. Baharın bu soğuk günlerinde buz gibi **bir kış** gece hatırıma geliyor.

Db. Değişirme: Epey oluyor. Baharın bu soğuk günlerinde buz gibi bir kış (gece) **gecesi** hatırıma (geliyor) **geldi**.

Sc. Değişirme: Epey oluyor. Baharın bu soğuk günlerinde buz gibi bir kış gecesi (hatırıma geldi) **aklıma geldi**.

Yeniden Sıralama: (Epey oluyor.) Baharın bu soğuk günlerinde buz gibi bir kış gecesi aklıma geldi. **Epey oluyor**.

b) *Sadelerştirilmiş Cümleyi Düzenleme:* epey oluyor baharın bu soğuk günlerinde buz gibi bir kış gecesi aklıma geldi

c) *Cümleyle ilgili uzman görüşü:* Bu cümle araştırmacı tarafından ilk olarak "Epey oluyor. Baharın bu soğuk günlerinde kış hâlâ devam ediyordu. İşte bu buz gibi kış gecelerinden biri aklıma geldi." şeklinde sadelerştirilmiştir. Sıfat- fiil yüzünden ayırma-bölme ve db. değişirme işlemlerine uğramıştır. Ancak bu cümlelerin özgün cümleyle anlamca örtüşmediği ifade edildiğinden cümle aşağıdaki gibi sadelerştirilmiştir. Ayırma-bölme işlemi gereksiz bulunmuştur.

S.C. : Baharın bu soğuk günlerinde buz gibi kış gecesi aklıma geldi. Epey oluyor.

Yapılan Sadelerştirme Çalışmasının İşlemlerinin Uzman Görüşleri Açısından Uygunluk Durumuna Yönelik Bulgular

Bu çalışmada 3 cümlede sadelerştirme işlemleri uygulanmış ve 1 tanesinde işlemlerin gulanışı bakımından uzmanlarca araştırmacıdan farklı görüşler sunulmuştur. Bu cümle aşağıda gösterilmiştir.

1. Ö.C.: Epey oluyor. Baharın bu soğuk günlerinde, şu devam eden kıştan bir buz gibi gece hatırıma geliyor.

Bu cümle araştırmacı tarafından ilk olarak "Epey oluyor. Baharın bu soğuk günlerinde kış hâlâ devam ediyordu. İşte bu buz gibi kış gecelerinden biri aklıma geldi." şeklinde sadelerştirilmiştir. Sıfat-fiil yüzünden ayırma-bölme, db. değişirme, silme ve ekleme işlemlerine uğramıştır. Ancak bu cümlelerin özgün cümleyle anlamca örtüşmediği ifade edildiğinden cümle aşağıdaki gibi sadelerştirilmiştir. Ayırma-bölme işlemi gereksiz bulunmuştur ve onun yerine "yeniden sıralama" işlemi uygulanması gerekli görülmüştür.

S.C. : Baharın bu soğuk günlerinde buz gibi kış gecesi aklıma geldi. Epey oluyor.

Yapılan Sadeleştirme İşlemlerinin Dağılımına Yönelik Bulgular

Tablo 1. 'Birtakım insanlar' adlı metinde yapılan sadeleştirme işlemlerinin dağılımı

Sadeleştirme İşlemleri	F	%
1. Birleştirme- Bağlama	1	10
2. Dil bilgisel Değiştirme	2	20
3. Silme	1	10
4. Yeniden Sıralama	1	10
5. Sözcüksel Değiştirme	3	30
6. Ekleme	2	20
Toplam	10	100

Tablo 1'de görüldüğü gibi 'Birtakım insanlar' adlı metnin ilk 3 cümlesinde toplam 10 tane işlem yapılmıştır. En fazla yapılan işlem sözcüksel değiştirme işlemi (F=3), en az uygulanan işlemler ise birleştirme-bağlama (F=1), silme (F= 1) ve yeniden sıralama işlemleri (F=1) olmuştur. Dil bilgisel değiştirme ve ekleme işlemlerinden 2 tane yapılmıştır.

Sözdizimsel Sadeleştirme İşlemlerinin Dağılımına Yönelik Bulgular

Kullanılan 6 sadeleştirme işleminin 5'si sözdizimsel sadeleştirme kategorisine girmektedir. Bu işlemler; birleştirme-bağlama, dil bilgisel değiştirme, silme, yeniden sıralama ve ekleme işlemleridir. Çalışmamızda sadeleştirilen metinde tablo 1'den de anlaşılacağı gibi sözdizimsel sadeleştirme işlemlerinin toplam oranı %70'tir. Bir başka deyişle yapılan 10 sadeleştirme işleminin 7'si sözdizimsel işlemlerdir.

Sözcüksel Sadeleştirme İşlemlerinin Dağılımına Yönelik Bulgular

Tablo 1'deki verilerden de anlaşılacağı gibi en fazla yapılan işlem (F=3) sözcüksel sadeleştirme işlemidir. Sadeleştirilen metinde % 30 oranıyla en yüksek değere sahip olan işlemidir.

Uzman Görüşleri Çerçevesinde Yapılan Sadeleştirme İşlemleri İle Ortaya Çıkan Cümlelerin Orijinal Cümleyle Uygunluk Durumuna Yönelik Bulgular

Yapılan sadeleştirme işlemleri 3 cümleye uygulanmış, sadeleştirilen 1 cümlede anlamsal sorunlar olduğu uzmanlarca "cümleyle ilgili uzman görüşü" aşamasında ifade edilmiştir.

1. Ö.C.: Epey oluyor. Baharın bu soğuk günlerinde, şu devam eden kıştan bir buz gibi gece hatırıma geliyor.

Bu cümle araştırmacı tarafından ilk olarak "Epey oluyor. Baharın bu soğuk günlerinde kış hâlâ devam ediyordu. İşte bu buz gibi kış gecelerinden biri aklıma geldi." şeklinde sadeleştirilmiştir. Ancak bu cümlelerin özgün cümleyle anlamsal olarak örtüşmediği belirtilmiştir çünkü özgün cümlede yazarın aklına "buz gibi bir kış gecesi, baharın bu soğuk günlerinde" gelmektedir ve "kış hâlâ devam" etmektedir. Ayrıca üzerinden "epey" vakit geçen bu sadeleştirilmiş cümle değildir. Bir sonraki "O zamanlar daha bahardan haber bile yoktu." cümlesidir.

S.C. : Baharın bu soğuk günlerinde buz gibi kış gecesi aklıma geldi. Epey oluyor.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Sadeleştirme kavramıyla birlikte Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinin her seviyesinde sözlü veya yazılı edebî metinlerimizin kullanımı söz konusu olabilir ancak sadeleştirme işlemlerinin belli ölçütlere göre yapılması özgün metinlerin genel yapısının bozulmaması için

gereklidir. Dolayısıyla bu çalışmada da öğrencinin seviyesi dikkate alındığı gibi özgün metnin anlamının korunmasına da özen gösterilmiştir.

Alana kaynak olarak edebî metin sunulması amacı güdülerek hazırlanan bu çalışmada edebî bir metin olan Sait Faik Abasıyanık'ın "Birtakım İnsanlar" adlı hikâyesi, belirli ölçütler gözetilerek İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı ve Avrupa Ortak Başvuru Metnindeki dil yapılarına göre sadeleştirilmeye çalışılmıştır. Sadeleştirme işlemleri Siddharthan'ın (2002) "The Architecture of a Text Simplification" adlı çalışmasında açıkladığı sadeleştirme ölçütleri uyarlanarak yapılmıştır.

Bu çalışmada; 1 birleştirme-bağlama, 2 dil bilgisel değiştirme, 1 silme, 1 yeniden sıralama, 3 sözcüksel değiştirme ve 2 ekleme işlemi olmak üzere toplam 10 sadeleştirme işlemi yapılmıştır. En çok uygulanan işlemin % 30 oranında uygulanan sözcüksel değiştirme işlemi olduğu ortaya konmuştur. Bu durum sadeleştirme sürecinde en çok sözcük ve sözcük grubu ya da seviye üstü ifadeler sebebiyle değiştirme yapıldığını göstermektedir. Sözcüksel değiştirme işlemi dışındaki diğer işlemleri kapsayan sözdizimsel sadeleştirme işlemlerinin oranı ise %70'tir. Sözdizimsel sadeleştirme birleştirme-bağlama, dil bilgisel değiştirme, silme, yeniden sıralama ve ekleme

işlemlerini kapsamaktadır. Sadeleştirilmiş metne bakıldığında birleştirme-bağlama işleminin eksiltili cümlelerin birleştirilmesinde kullanıldığı görülmektedir. Ekleme işleminin eksiltili ek kullanımını tamamlamak ve genişletme yapmak amacıyla yapıldığı sonucu ortaya çıkmıştır. Cümledeki anlatımı güçlendirmek için de yapıldığı az da olsa görülmüştür. Dil bilgisel değiştirme işlemi ise daha çok seviye üstü olan zamanların ya da kiplerin ve zarf fiillerin değişikliği için kullanılmıştır. Ayrıca çok fazla olmasa da ad ve ad soylu kelimelerdeki durum eklerinin değiştirilmesi amacıyla da uygulanmış bir işlem olarak görülmüştür. Silme işlemi en çok anlamsal veya dil bilgisel karmaşıklıkları gidermede kullanılmış, uygulanmıştır. Yeniden sıralama işleminin daha çok bir cümledeki kelimelerin yerlerini değiştirmek amacıyla yapıldığı görülmüştür.

Ayar ve Kurt (2020)' un Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarındaki Uyarlanmış Metinlerin Uyarlanma Durumları adlı çalışması ile karşılaştırıldığında sözlüksel sadeleştirme fazla olduğu gözlemlenmiştir. Çalışmamızla bu yönden benzerlik göstermektedir. Ayrıca sözdizimsel sadeleştirmede en çok isim/sıfat ve zarf cümleleri değiştirildiği gözlemlenirken bu çalışmada ise sözdizimsel sadeleştirme eksiltili cümlelerin birleştirilmesinde ve seviye üstü olan zamanların ya da kiplerin ve zarf fiillerin değiştirilmesinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

Çalışmamızda çeşitli sadeleştirme işlemlerinden geçen metin uzmanlar tarafından okunmuştur. Sadeleştirilen her cümlelerin özgün olanıyla anlamsal olarak uyumu hususunda uzmanlardan görüş bildirmeleri istenmiştir. Uzman görüşleri doğrultusunda ortaya çıkan sonuçlara göre sadeleştirilen 1 cümlede tam olarak anlamsal uyum yakalanamamıştır. Aynı şekilde Özmen (2019)' in Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde metin değiştirme teknikleri ile ilgili doktora tezinde özgün metinler ile sadeleştirilmiş metinlerdeki dilsel ve metne ilişkin ölçütler konularında uzmanlardan görüşleri alınmıştır. Bu çalışma, Özmen (2019)' in doktora teziyle bu yönden benzerlik göstermektedir. Bu çalışmaların farklı yönlerinde bakıldığında Özmen (2019)'in tezinde sadeleştirilmiş metinlerde en yetersiz görülen alanların dilsel ölçüt kategorisinde özellikle sözcüksel uygunluk alanında görüldüğü belirtilirken bu çalışmada ayırma-bölme ve yeniden sıralama işleminden kaynaklanan anlam uyumsuzluğu tespit edilmiştir.

Uzmanlar tarafından anlamsal uygunluğun yüksek oranda olduğu tespit edilen bu çalışmada metin seçiminin önemi de ortaya çıkmaktadır. Sait Faik Abasıyanık'ın "Birtakım İnsanlar" adlı bu hikâyesinin, çok fazla mecazlı anlatım ve ağır bir edebî dil içermediğinden orijinal anlam bozulmadan seviyeye uygun olarak sadeleştirildiği söylenebilir. Buna ek olarak çalışmanın sonunda seviye üstü olan dil bilgisel yapıların sadeleştirilmesinin, sözcüksel sadeleştirmeden daha kolay bir süreç olduğu da görülmüştür. Sadeleştirme üzerine yapılan tezler ve çalışmamızın sonuçlarına bakıldığında sözcüksel düzeyde yapılan sadeleştirme işlemlerinin oranının sözdizimsel sadeleştirme işlemlerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu da bizi özgün metinlerde daha çok öğrenci seviyesine uygun olmayan kelimelerin kullanıldığı sonucuna götürmektedir.

İncelenen diğer çalışmalarda sadeleştirme işlemlerinin genellikle değiştirim ve genişletme adı altında yapıldığı ve dil seviyelerine göre öğrenilmesi beklenen kazanımların sadeleştirme ölçütü olarak kullanıldığı görülmüştür.

Sonuç olarak B1 seviyesine uygun olan bir materyal oluşturulmuştur ve bu yapılırken bir ölçüt kullanılmıştır. Bununla birlikte uzman görüşlerine de başvurularak sadeleştirmenin güvenilirliği sorgulanmış ve alınan dönütlere göre değişiklikler yapılmıştır. Bu çalışma yabancılara Türkçe alanında yapılmış bir sadeleştirme denemesidir. Araştırmanın sonunda yabancılara Türkçe öğretimi alanında yapılacak metin değiştirim çalışmalarının gelişigüzel yapılmaması ve bu çalışmalarda uzmanlardan yardım alınması gerektiği önerilmektedir ayrıca yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi alanına ve bu tür çalışmalara da katkıda bulunmak amacıyla seviyelere göre hazırlanmış sözlükler oluşturulması ve kültür aktarımı konusunda da konunun uzmanlarından yardım alınması tavsiye edilebilir. Okuduğunu anlamayı ölçen etkinliklerin de bu tür çalışmalara eklenmesi öğrenciler açısından faydalı olabilir bununla birlikte bu tür sadeleştirilmiş hikâyelerin resimlendirilmesi de anlamayı kolaylaştırmak ve okumayı biraz daha eğlenceli hâle getirmek açısından alternatif bir yol olarak düşünülebilir. Sadeleştirilmiş bir hikâye (metin) öğrencilere okutulduktan sonra hikâyenin özgün hâli ileriki seviyelerde öğrencilere tekrar okutulup karşılaştırma yapmaları beklenebilir. Sadeleştirilen hikâyeler e-kitap hâline getirilip her yerde okunmaları sağlanabilir.

Belirli ölçütlere göre yapılmış olan metin değiştirim çalışmalarının artması ve yabancılara Türkçe öğretimi alanında daha fazla edebî metin kullanılması da umulmaktadır.

KISALTMALAR

db. değiştirme: dil bilgisel değiştirme

F: Frekans

Ö.C.: özgün cümle

sc. değiştirme: sözcüksel değiştirme

S.C.: sadeleştirilmiş cümle

KAYNAKÇA

Abasıyanık, S. F. (2019). *Semaver*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Ayar, C. ve Kurt, B. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki uyarlanmış metinlerin uyarlanma durumları: Yeni Hitit örneği. *Turkish Studies-Education*, 15(3), 1521-1536.

- Aydın, M. (2015). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders ve okuma kitaplarındaki kelime sıklığı ve tüm seviyelere göre söz varlığı çalışması* [Yayımlanmamış yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Aytan, T., Çakır, T., Belikara, P. ve Ustaoglu, S. (2018, Aralık, 2018). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Sabahattin Ali'nin "Ayrar", Ayşe Filiz Yavuz'un "Kabak Tatlısı" ve Ömer Seyfettin'in "Üç Nasihat" hikâyelerinin A2 seviyesine uyarlama denemeleri. (Sözlü Bildiri). 5. Yıldız Sosyal Bilimler Kongresi. Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.*
- Bölükbaş, F. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma metinlerinin dil düzeylerine göre sadeleştirilmesi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 924-935.
- Durmuş, M. (2013a). İkinci/Yabancı dil öğretiminde özgün ve değiştirilmiş dilsel girdi üzerine. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(1), 1291-1306.
- Durmuş, M. (2013b). *Yabancılara Türkçe öğretimi*. Grafiker Yayınları.
- Durmuş, M. (2013c). Metin değiştirimin dilbilimsel süreçleri üzerine. *The Journal of Academic Social Science Studies-International Journal of Social Science*, 6(4), 391-408.
- Er, O., Biçer, N. ve Bozkırlı, K.Ç. (2012). Yabancılara Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunların ilgili alan yazını ışığında değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1(2), 51-69.
- Göçer, A. ve Moğul, S. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili çalışmalara genel bir bakış. *Turkish Studies-International Periodical for The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6(3), 797-810.
- Gültekin, İ. ve Melanlıoğlu, D. (2017). *Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi hakkında genel sorular*. İçinde H. Develi vd. (Yay. haz.), Uygulamalı Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi el kitabı I. Cilt (135-204). Kesit Yayınları.
- Güz, N. (1983). Yabancı dil öğretiminde yazınsal betiklerden yararlanma sorunu. *Türk Dili Dergisi, Dil Öğretimi Özel Sayısı*, 174-178.
- Kaya, M. ve Nurlu, M. (2017). Özgün ve yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için sadeleştirilmiş metinlerde fiilimsi kullanımı: Dokuzuncu Hariciye Koğuşu ve Yılkı Atı örneği. *International Periodical for The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12(28), 325-342.
- Kımay, D.E. (2016). *Yabancı dil olarak Türkçe okuma öğretimi ve ders malzemeleri*. İçinde B. Tüfekçioğlu ve F. Yıldırım (Yay. haz.), Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi içinde (289-313). Pegem Akademi.
- Krashen, D. S. ve Terrell, D. T. (1983). *The naturel approach: Language acquisition in the classroom*. Alemany Press.
- Memiş, M.R.; Erdem, M.D. (2013). Yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntemler, kullanım özellikleri ve eleştiriler. *Turkish Studies - International Periodical for The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8/9 Summer p. 297-318.
- Özdemir, E. (2009, Haziran). *Yabancılara Türkçe öğretiminde edebî materyallerin kullanımı*. 1st International Symposium on Sustainable Development'da sunulan bildiri, Sarajevo, Bosnia-Herzegovina.
- Özkan, M. (2015). Edebiyatta dil kullanımı. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 52(52), 65-77.
- Özmen, C. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metin değiştirim teknikleriyle öykülerin yeniden oluşturulması* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Rahimi, M. ve Rezaei, A. (2011). Use of syntactic elaboration techniques to enhance comprehensibility of test texts. *English Language Teaching*, 4(1), 11-17.
- Siddharthan, A. (2002, Aralık). *An architecture for a text simplification system*. Proceedings of the Language Engineering Conference içinde (s. 64-71). Hyderabad, Hindistan: IEEE Computer Society.

EXTENDED ABSTRACT***A Simplification of Story Named 'Birtakım İnsanlar' By Sait Faik Abasıyanık To B1 Level For Teaching Turkish To Foreigners***

A person needs communication because he must live in society as a social being. Language is the most powerful communication tool and people should have the ability to use this language according to their needs in any field according to their roles, tasks and events they experience. This also applies to foreigners who learn that language, a person who learns a foreign language should also learn the lives of speakers of the target language and know how to use the foreign language they learn in all aspects of life.

Life because language reflects people's feelings, what they see, and their inferences from life and culture is reflected in language, and language is reflected in literature, the possibilities of the language of literary works in front of learners. Allows a person to express their feelings and thoughts. From this point of view, literary texts have an undeniable place in foreign language lessons you could say it is.

Literary works blend the real world with the fictional world, the usual language in addition to their use, they are unique, special language structures and formations in which words are used. They are unique, ensuring a special communication between the author and each individual reader because a language that is open to interpretation and that the author uses in the form he wants dominates the literary text. Language is the material of literature. The literati is also a member of the society then literature is as much a part of social life as it is artistic, is the subject of the literary society. But the facts described in literary works are interpreted by mixing with the imagination of the author.

In the process of teaching a foreign language, moving from speaking to writing, and from there to literary works it should be very well planned. At this stage, the language level of the works to be presented to the student must be determined. Literary as simplified at the second level, if not at the first level, in Foreign Language Teaching articles begins to introduce because at the first stage, the structure of the literary text in the learner's reading it can interfere with learning by causing difficulty. It is clear that the literary text used in the teaching process has an artistic, very meaningful aspect but literary texts that do not contradict the daily language will benefit the ability to understand in teaching, as well as the ability to produce. But in order for the texts to be used without losing their functionality, the reader or student must understand the text. As a result, texts that correspond to the student's level should be presented to the student as a language input. Because of this, there is a need to obtain texts that the student can use in Foreign Language Teaching. This can be done in two ways. First, produce text appropriate to the level of the student or subject to be taught, which are fictional (artificial) texts, another way is to adapt original texts according to the level.

In terms of adapting the text according to the level, two concepts are encountered when looking at the work of the relevant literature. The first is expansion and the second is simplification. Extended text is longer than original text because no words or structures are removed from the source text during the expansion process, next to the elements that the student is not thought to understand, their thesaurus or structures that are their description are added. Simplified texts are to remove elements that do not correspond to the student's level from the text and replace

them with equivalent or close meaningful structures that correspond to the student's level and can meet the extracted structures.

But in the text to make it suitable for the level and use it as a material each random change can cause great damage to the original text indeed, Durmuş noted that simplification can lead to less level of understanding. Based on this, it can be said that changes to the text, that is, the simplification process, should be planned, methodical and qualified. In this thesis, Siddharthan's (2002) "an Architecture for a text Simplification System" worked on the solution of the simplification problem according to the criteria given in his work "An architecture for a text Simplification System" and in the process of changing the original text, a controlled and systematic application based on certain criteria has been tried. The problem of the research is that the text is adapted according to B1 level and evaluated according to text adaptation criteria. An increase in such work can be used for Turkish in text-changing operations it will allow methods or criteria specific to our language to emerge. Sub-problems can be sorted as follows:

1. From the point of view of expert opinions of Operations applied in the
1. simplification study what is the eligibility?
2. How is the distribution of simplification operations performed?
 - a. How is the distribution of syntactic simplification operations?
 - b. How is lexical simplification?
3. Resulting from simplification operations performed within the framework of expert
4. opinions how are the sentences compatible with the original sentence?

As a result, a material suitable for B1 level was created, and a criterion was used in this process. In addition, the reliability of simplification has been questioned by applying to expert opinions and changes have been made according to the feedback received.

"International Journal of New Approaches in Social Studies - IJONASS" is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).